

1957

Heiskanen .

S u o m e n P a n k i n J o h t o k u n n a l l e .

Vilpittömästi kiitollisena Suomen Pankin Johtokunnalle kuluvan vuoden helmikuun 1 päivän ja huhtikuun 30 päivän välisenä aikana Ranskaan tekemäni unohtumattoman matkan järjestämisestä ryhdyn seuraavassa kuvailemaan niitä havaintoja, joita olin tilaisuudessa tekemään lähinnä Crédit Lyonnais'issa ja Banque de France'ssa.

Suomen Pankin Johtokunnan aikoinaan hyväksymän matkasuunnitelman mukaan käytin vajaan kolmanneksen Pariisissa oleskeluni ajasta kielen käytännölliseen opiskeluun erikoisesti ulkomaalaisia varten toimivassa Institut de Pantéon'issa ja runsaan kaksikolmannesta tutustumiseen pankkitoimintaan yllämainituissa pankkilaitoksissa.

Kiitollisin mielin saamastani kohtelusta Crédit Lyonnais'issa muistelen erikoisesti M.Pierre Masson'ia, joka järjesti allekirjoittaneen vastaanoton erittäin mieliinpainuvasti ollen tavattoman kiinnostunut maassamme vallitsevasta nykyhetken tilanteesta, M.Allmand'ia, joka tarjosi auliisti apuaan Service Documentaire'lla, M.Plaquet'a Service des Changes'illa sekä heidän lukuisia alaisiaan nimiä mainitsematta. Suurenmoisesta suhtautumisesta ulkomalaiseen stipendiaattiin jäivät erikoisesti mieleen Banque

de France'ssa M.Julien P.Koszul, M.Serge Kogan, M.Rager
Poignon sekä aulis avustajani kaikkialla M.Marcelle Nedther.

Seuraava esitykseni sisältää lyhyehköin välähdyksin ha-
vaintojani meille jotakuinkin vieraasta ranskalaisen pankin
toiminnasta yleensä, ranskalaisten virkaveljiemme ja -sisä-
riemme asemesta, velvollisuuksista ja oikeuksista ja pyrkii
tuomaan esiin joitakin tämän hetken ranskalaiselle pankille
ominaisia erikoispiirteitä.

Helsingissä, syyskuun 25 p:nä 1951.

Faini Lehtonen

Le Crédit Lyonnais.

Yleistä.

Tämä Ranskan tällä hetkellä suurin liikepankki perustettiin M.Henry Germain'in toimesta v.1863 - aikana, jolloin Ranskan teollisuus eli suurta nousukauttansa - lähinnä tyydyttämään Lyon'in seudun tarpeita. Ensimmäisen toimintavuoden tulokset olivat niin lupaavia, että jo seuraavana vuonna perustettiin Pariisiin haarakonttori, josta myöhemmin kehittyi nykyinen pääkonttori. V.1865 aloitti pankki toimintansa Marseillessa. Vähitellen muovautui toimipaikkaverkosto käsittämään koko maan laajentuen sittemmin Ranskan Afrikkaan vielä ulkomaillekin.

Tällä hetkellä on toiminmassa kaikkiaan lähes 1400 toimipaikkaa, joista Pariisissa ja sen ympäristössä 100, maakunnissa 1200, Afrikassa 51 sekä ulkomailla (Belgiassa, Egyptissä, Espanjassa, Genevessä, Lontoossa, Luxemburgissa, Portugalissa ja Brasiliassa) kaikkiaan 18 haarakonttoria. Näiden lisäksi on tapana perustaa tilapäiskonttoreita maaseudulle messujen, näyttelyiden, markkinoiden j.n.e. ajaksi lähimmän kiinteän konttorin toimesta tarpeen mukaan.

Pankki aloitti toimintansa 20 milj.frangin pääomalla, joka korotettiin sen muututtua osakeyhtiöksi v.1872 50 milj. frangiin. Tällä hetkellä on osakepääoma 1 mijardi frangia ja vararahastot saman suuruiset.

Crédit Lyonnais nationalisoitiin 2 p:nä joulukuuta 1945

annetulla lailla kolmen muun maan suurimman liikepankin kanssa.

Pääkonttorissa on tällä hetkellä n.5000 työntekijää ja pankin koko henkilökunta haarakonttorit mukaanluettuina lähes 10.000.

Työaika on vahvistettu 45 tunniksi viikossa alkaen aamuisin klo 8.30 ja päättyen klo 17.45. Kesäkuukausina (1.4 - 31.8 välisenä aikana) on pankki lauantaisin suljettu, talvikuukausina on työaika lauantaisin klo 8.30-12.15. Yleisöpalvelu alkaa aamuisin klo 9.00 ja päättyy illalla klo 17.00 (lauantaisin klo 12.00). (Totesin, että eräät muut pankit, kuten esim. Suomen Pankin viimeaikoina paljon käyttämä Worms & Cie pitävät myös kesäkuukausina matkustajapalvelunsa avoinna lauantaisin klo 9-11).

Tavallisina arkipäivinä on pankki yleisöltä suljettu klo 12-14, jona aikana on järjestetty henkilökunnan ruokailu. Aamiaisaika käsittää yhden tunnin, jonka saa viettää joko pankin omassa ruokasalissa, kaupungilla tai kotona kunkin halun ja harkinnan mukaan. Pankin omassa ruokalassa saatiin ruokailu 100 fr:n maksua vastaan ja tämän lisäksi oli pari erikoisesti suositeltua ruokapaikkaa kaupungilla, jossa voitiin ruokailu pankin myymillä ruokalipuilla. Yleensä vain pitkämatkalaiset - siis maaseudulla asuvat - näyttivät käyttävän pankin omaa ruokalaa muiden ruokaillessa kaupungilla tai kotona.

Aamulla työhön tultaessa ja iltapäivällä aamiaistunnilta palattaessa tuli jokaisen ilmoittaa saapumisensa merkitsemällä

nimikirjaimensa osaston esimiehen pöydällä olevaan listaan, jonka esimies viikoittain yhdistelmällä varustettuna - merkiten poissaolot, myöhästymiset j.n.e. - jätti henkilökunnan päällikön tarkastettavaksi. Tilapäisiin poissaoloihin oli aina pyydettävä osaston esimiehen lupa ja sairauden y.m. pätevän syy vaatien työstä poisjäännin oli tämä työhön palattua asianmukaisin todistuksin osoitettava. Alaisia koskevat määräykset näissä suhteissa olivat erittäin tarkat, kun sensijaan esimiesasemassa oleviin nähden ei nähdäkseni mitään kontrollia ollut olemassa.

Yleensä ei pankin palvelukseen pyrkivältä ole varsinkaan viimeaikoina vaadittu mitään oppikoulututkintoa tai siihen verrattavaa, joskin sellainen eteenpäinpääsyn kannalta myöhemmin on eduksi. Ennen sotia pidettiin vaatimuksia paljonkin korkeammalla - mm ylioppilastutkinto oli ehdottomana vaatimuksena varsinkin määrätyille osastoille pääsyyn -, mutta viime vuosina on ollut tässä suhteessa pakko paljonkin tinkiä.

Poikkeuksetta kaikki pankkiin pyrkijät otetaan ensin n.s. apulaisiksi n. vuoden koeajalla, jona aikana he ovat esimiestensä ohjauksen ja erikoisvalvonnan alaisina. Koeajan kuluessa järjestetään pankin toimesta kursseja, joihin osallistuminen on vakinaiseksi pääsemisen kannalta välttämätöntä. Kursien ohjelmaan kuuluu mm. talouspolitiikkaa, pankkitekniikkaa, kirjanpitoa, maantiedettä j.n.e. Viimeistään vuoden kuluessa kokelaan pankkiinsaapumisesta järjestetään kaikille kunnialla koeaikansa palvelleille kirjalliset kokeet, joiden perusteella

vakinaiseksinimitys tapahtuu. Kokeessa asetetaan tavallisesti yksi kirjallinen kysymys kustakin kurssilla käsitellystä aiheesta ja kirjallisesta kokeesta selviytyneille järjestetään lisäksi suullinen kuulustelu silmälläpitäen kokelaan asiakaspalvelutaitoa ja käyttäytymistä yleensä.

Virkailijain jatkuvasta kehityksestä pidetään myös huolta erilaisten kurssien avulla, joiden läpikäyntiä seuranneista tutkinnoista annetaan todistukset esim. "Certificat d'Aptitudes Professionnelles" tai "Brevet Professionnel d'employé de Banque", joiden omistaminen vaikuttaa huomattavastikin asianomaisen myöhempään kehitykseen ja palkkaukseen. Kulloinkin alkavista kursseista ja niiden tarjoamista eduista annetaan virkailijoille tieto osastojen ilmoitustauluilla ja kiertokirjeillä. Pankkiteknillinen kirjasto on kurssilaisten vapaasti käytettävissä.

Erikoisesti tuntui kursseille osallistuminen olevan hankalaa maaseudulla asuville, joiden kotimatkat jo sinänsä voivat vähäisestä vapaa-ajasta huomattavan osan.

Ulkomaalaisen on hieman vaikeata päästä selville palkkauksen järjestelystä ranskalaisessa liikepankissa yksinkertaisesti siitä syystä, etteivät virkailijat näistä asioista mielellään puhu. Palkan määräämisperusteina ovat kuitenkin seuraavat pääseikat:

1. Suoritetun työn laatu - "miten hyvää työtä teet";
2. Suoritetun työn luonne, johon kytkeytyy vastuukysymys;
3. Virkaikä.

Näiden lisäksi huomioidaan korkeakoulututkinnot, pankin

puitteissa suoritettut tutkinnot j.n.e. Sitäpaitsi tuntui siltä, että ainakin Crédit Lyonnais'issa oli hyvin huomattava vaikutus sillä seikalla, miten läheisessä sukulaisuus- y.m. suhteessa asianomainen virkailija oli pankin johtokuntaan, omaan osastopäällikköönsä j.n.e. ja tämän vuoksi on täysin ymmärrettävää, etteivät verraten läheiset työtoveritkaan olleet selvillä virkaveljiensä palkasta, ainakaan tarkalleen.

Yleensä tuntui palkkataso kautta linjan huomattavasti heikommalta kuin mikä on tällä hetkellä voimassa esim. Suomen Pankissa.

Kaikki pankin 18 vuotta täyttäneet virkailijat ovat jäseninä eläkekassassa ("Caisse de retraites du Crédit Lyonnais"). Jokaisen palkanmaksun yhteydessä pidätetään osa palkasta sanottuun kassaan. Eläkeoikeus saavutetaan 60 vuoden iässä vähintään 20 vuoden palveluksen jälkeen. Naiset, jotka omaavat 30 palvelusvuotta, ovat oikeutetut anomaan eläkettä 55 vuoden iässä. Eläke saattaa nousta 2/3:een palkasta laskettuna kolmen viimeisen palvelusvuoden keskipalkan perusteella. Virkailija, jonka on ollut pakko erota sairauden t.m.s. syyn vuoksi ennen eläkeikää, on oikeutettu anomaan osaeläkettä edellyttäen, että hänellä on vähintään 15 eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusvuotta.

Vuosilomat ovat riippuvaiset asianomaisen virka-asemasta ja virkaiästä vaihdellen 15 työpäivästä (vuoden palveluksen jälkeen) 1 kuukauteen (15 vuoden palveluksen jälkeen). Uusilla tulokkaila huomioidaan myös palveltu koeaika lomia laskettaessa hyväksi. Normaalien vuosilomien lisäksi on mahdollisuus eri anomuksella

saada joko kokonaan tai osittain palkallista lomaa naimisiinmenon, sairauden, naiset odotusajan j.n.e. perusteella. Lomat pyritään yleensä järjestämään 1.5-31.8. välisenä aikana, joskin poikkeuksia on viimeaikoina ollut pakko paljonkin tehdä pätevästä tilapäistyövoiman saannin puutteesta.

Crédit Lyonnais'in tapaisessa valtavassa laitoksessa on johtokunnan sula mahdollisuus olla jatkuvasti selvillä henkilökunnan tarpeista, organisatiokysymyksestä ja yleensä pankin jokapäiväisestä toiminnasta ilman yhteyttäpitävää elintä, jossa pankin virkailijakunta on mahdollisimman monipuolisesti edustettuna. Tässä mielessä on aikanaan perustettu "Comité d'Etablissement", jonka muodostavat paitsi puheenjohtajana toimivaa johtokunnan edustajaa, virkailijakunnan vuosittain kokouksessaan valitsevat luottamusmiehet. Mainitun elimen tehtävänä on saattaa johtokunnan tietoon kaikki kysymykset, jotka koskevat työn järjestelyä pankissa yleensä, henkilökunnan toivomuksia j.n.e. Edelleen se puntaroi henkilökunnan taholta tulleet aloitteet ja esittää ne johtokunnan harkittaviksi. Mainittakoon tässä yhteydessä, että jokaisen osaston lähistöllä on seinään kiinnitettynä n.s. aloitelaatikko ("boite à idées"), joihin virkailijat voivat keksintönsä jättää mainitulle "komitealle" osoitettuina.

"Comité d'Etablissement" kokoontuu vähintään kerran kuussa ja väliaikoina hoitaa juoksevat asiat vakinainen sihteeristö, jonka puoleen voidaan vapaasti kääntyä mieluummin kuitenkin aamiaistunnin aikana tai pankkiajan jälkeen.

Jotta haarakonttorien edut tulisivat myöskin yllämainitussa

mielessä huomioiduiksi, on olemassa n.s. "Comité Central d'Entreprise", joka kokoontuu Pariisissa määräajoin pohtimaan haarakonttoreita kiinnostavia kysymyksiä ja tekemään esityksensä pankin johtokunnalle.

Virkailijain palkka- ja eläke-etuihin on jo edellä viitattu. Luontaisetuihin kuuluu vielä pankin kustantama lääkäri, jonka vastaanotoille päästään "Service Medical'in" kautta, kaksi sairaasemaa, joista toinen on pääkonttorirakennuksen yhteydessä, antavat apua sairaus- ja onnettomuustapauksissa sekä sairaala, johon pankin virkailijoilla on etuoikeus päästä. Pankin lähistöllä on myöskin lastenseimi ja lastenkoti, joihin pankin virkailijaäidit voivat jättää lapsensa työssäolonsa ajaksi lääkärin valvonnan alaisina hoidettaviksi. Edelliseen otetaan kolme vuotta nuorempia, jälkimmäiseen 3-6 vuotiaita lapsia. Että "lapselliset" perheet ovat aivan erikoisen huollon ja huomion kohteena Ranskassa, osoittaa sekin, että pankki voi erikoisanimuksesta myöntää virkailijaäidille äitiysavustusta, järjestää alennuksia lukukausimaksuihin määrättyissä kouluissa, panee toimeen vuosittain ennen joulua suuren lasten juhlan, jossa pankin puolesta jaetaan lapsille joululahjoja j.n.e.

Virkailijain lomien järjestelyn ja lomapaikkojen varaamisen suhteen tarjoaa apuaan "La Société des Amis des Employés du Crédit Lyonnais", jolla on käytettävissään useita lomanviettopaikkoja eri puolilla Ranskaa erikseen perheille, naisille ja yksivakaisille vanhoille pojille suositeltavina. Taloudellisen puolen helpottamiseksi on toiminmassa "Caisse de Vacances" - lomarahasto, johon

virkailijat voivat liittyä jäseniksi ja antaa pidättää osan palkastaan kuukausittain. Mainittakoon, että palkanpidätyssitoumuksen tehneellä ei ole mahdollisuutta nostaa pidätyseriä ennen loman alkamista muulloin kuin erittäin pätevän syyn - sairauden t.m.s. - sitä ehdottomasti vaatiessa.

Maaseudulla asuvien virkailijain etuna mainittakoon myöskin odotushuoneisto, joka on kaikkien käytettävissä silloin, kun junien, bussien, j.n.e. saapumisen vuoksi on pakko pankkiinpääsyä tai kotiinpäin lähtevää kulkuneuvoa odotella. Tämän lisäksi on olemassa kerhuhuoneisto, jossa on tilaisuus seurapeleihin, kirjaston käyttöön, sanomalehtien lukuun, radion kuunteluun ja jota voidaan myös käyttää illanviettoihin pienemmissä puitteissa. Kerhuhuoneisto on avoinna joka päivä klo 12-14 ja iltaisin pankki-ajan jälkeen.

Sitten hieman henkilökunnan harrastuksista. Kehollisen kunnan ylläpitämisestä huolehtii urheiluseura "Le Groupe sportif", joka toimii erittäin innokkaasti ja verraten laajalla säteellä. Ohjelmaan kuuluu paitsi pankin talossa sijaitsevassa voimisteluhallissa pidettäviä naisten ja miesten voimisteluiltoja, erilaiset pallopelit, joiden harrastamista varten on pankki varannut Vaucresson'in urheilukentän määröpäiviksi n. 1/2 tunnin matkan päässä kaupungin keskustasta. Uintikursseihin on myös tilaisuus pankin kustannuksella osallistua kaupungin uimalaitoksella. (Tulokoon tässä yhteydessä mainituksi, että pankilla ei ole huvilaa meren rannalla!)

Henkisistä harrastuksista mainittakoon pankin oma kuoro ja

orkesteri, joiden saavuttamat tulokset punnitaan - samoinkuin innokkaasti toimivan teatterikerhonkin - syksyisin ennen joulua järjestettävissä suurissa juhlissa, joissa runsaan ohjelman lisäksi jaetaan mm. kunniakirjoja ja lahjapalkintoja uskollisesti palvelleille virkailijoille. (Kerrottiin, että kaikkein suurimmalla jännityksellä odotetaan näissä juhlissa johtokunnan ilmoitusta mahdollisen 13:n kuukauden palkan maksamisesta toimintavuoden lopussa, jota kuulema viimeaikoina on melko useinkin tapahtunut riippuen kulloinkin tietysti pankin vuosituloksesta.

=====

Crédit Lyonnais'issa vieraillee vuosittain useitakin ulkomaalaisia pankkivirkailijoita (kanssani samaan aikaan ainakin pari ruotsalaista, 2 sveitsiläistä, 1 belgialainen), ja jo ensi hetkestä huomaa, että näistä huolehtimiseen on kiinnitetty aivan erikoista huomiota. Saapumispäiväksi on johtokunta varannut etukäteen henkilön, joka ottaa vieraat vastaan, tiedustelee hänen suunnitelmiaan ja toivomuksiaan pankissaolon suhteen ja esittelee sitten henkilökunnan päällikölle. Tämä puolestaan - saatuaan tietää asianomaisen pankissaviipymisajan - tekee heti päiväsuunnitelman koko ajalle asianomaisen toivomusten mukaan ja johtaa hänet sitten sen osastopäällikön hoiviin, jossa työ alkaa. Työn päätyttyä jollakin osastolla siirrytään jälleen henkilökunnan päällikön johdolla uudelle osastolle j.n.e. (Muuten olisi mielestäni tämäntapaiseen menettelyyn syytä kiinnittää entistä enemmän meilläkin huomiota, se tekee hyvän vaikutuksen ulkomaalaiseen,

joka muuten saattaa joutua ilman huolenpitoa "lorvailemaan").

On luonnollista, ettei sen n.7 viikon aikana, jonka olin Crédit Lyonnais'issa oleskelua varten varannut, ollut mahdollisuuttakaan perusteellisesti tutustua näin valtavissa puitteissa toimivaan laitokseen. Sen vuoksi esitin heti toivomukseni saada rajoittaa oleskeluni yksinomaan ulkomaanosastoa koskevaksi ja aloittaa lähinnä omaa työtäni Suomen Pankissa vastaavalla osastolla:

"Service Documentaire'lla".

Osastolla työskentelee tällä hetkellä kaikkiaan 180 virkailijaa ja on sen työmäärä ja henkilökunta sen mukana kasvanut sotien jälkeen noin kaksinkertaiseksi. Tämä seikka on aiheuttanut sen, että osasto työskentelee tavattoman ahtaissa oloissa - virkailijat istuen melkein kiinniliimautuneina toisiinsa - joten "vieraalla miehellä" oli ajoittain suorastaan vaikeuksia löytää paikkaa, mihin olisi työpajansa perustanut. Kun otetaan vielä huomioon, että esim. kaikki osastoa koskeva kirjeenvaihtokonekirjoitustyö suoritetaan samassa ahdingossa ja kun varsinkin nuoremilla virkailijoilla tuntui yhtämittaa olevan asiaa toistensa luokse aiheuttaen tietenkin tämä yhtämittaista liikehtimistä, ymmärtää, millaisissa olosuhteissa oli ajatustyötä suorittavien yrittävä syventyä tehtäviinsä. Kalusto on yleensä hyvin vanhaa mm. puhelimet, joita oli n.40 henkilöä käsittävissä huoneessa korkeintaan kolme viimevuosisadalta peräisin olevia n.s. "tolppakoneita", joita siirreltiin katosta riippuvan johdon varassa henkilöltä toiselle. Laskukoneita ei lainkaan käytetty, vaan kaikki

tilitysten yhteydessä suoritettavat laskutoimitukset suoritettiin päässä. Ei ole ihmeteltävä, että virheiden korjaamiseen kului paljon aikaa ja että tarkastajat, joilla sentään oli rauhallisempi soppi käytettävissään, joutuivat melkein yhtämittaa tuomaan laskelmia korjattaviksi.

Virkailijain esiintyminen osastolla oli ihmeteltävän vapaata, syötiin pitkin päivää hedelmiä, suklaata j.n.e., joita vahtimestarit kulivat kori kainalossa kauppaamassa, herrat riisuiivat takkinsa tuolin selustalle, kun tuli kuuma j.n.e. Tässä yhteydessä mainittakoon myös meillä ennennäkemätön virkistyskeino: vahtimestari kulki iltapäivällä osastoilla Flit-ruiskun tapaisella ruiskulla ruiskuttamassa jotain sitruunantuoksuista nestettä ilmaan - ja täytyy sanoa, että vaikutus oli todella piristävä. Kaikki osastoilla tapahtuva oli muuten toimiston pöydän ääressä usein pitkäänkin odottelevien asiakkaiden vapaasti nähtävissä ja varmaankin ajan kuluksi erittäin mielenkiintoista seurattavaa.

=====

Osasto toimi jakaantuneena seuraaviin viiteen "section'iin":

1. Tuonti- ja vientiremburssien avaukset ja aviseeraukset,
2. Tuontiremburssien asiapaperien käsittely ja "Plan Marchall",
3. Vientiremburssien asiapaperien käsittely ja tilitys,
 - a) Suomi, Skandinavia, Saksa, £-alueet, Hollanti ja siirtomaat,
 - b) Etelä-Keski- ja Pohjois-Amerikka, Japani, muut Euroopan maat, Turkki ja Tanger,
4. Perittävät,
 - a) Kotimaan perittävät,
 - b) Ulkomaan perittävät,
5. "Affaires Speciales".

Jokainen "section" oli jaettu työn tarkoituksenmukaista järjestelyä ja jakoa varten n. 10-15 virkailijaa käsittäviin "group"-eihin, joilla jokaisella oli oma esimiehensä.

Remburssiavausten ja aviseerausten yhteydessä oli allekirjoittaneella tilaisuus tutustua myöskin Ranskan ulkomaakaupan järjestelystä ja säännöstelystä johtuvaan tuonti- ja vientilisenssijärjestelmään sekä pankkikäytäntöön tässä suhteessa, joka ei ole vailla mielenkiintoa meille, jotka joudumme vastaavanlaisten asiain kanssa jokapäiväiseen kosketukseen. Sen vuoksi lyhyt selostus lienee tässä yhteydessä paikallaan.

Tuonti- ja vientilisenssit myöntää "Office des Change'n" osasto: "Sous-Direction les licences et autorisations commerciales" tuojan tai viejän anomuksen perusteella. Lisenssit myönnetään yleensä 6 kuukaudeksi, jota aikaa voidaan kyllä tarpeen vaatiessa jatkaa. Huomattava on, että lisenssi myönnetään aina vain tarkalleen määrättyä kauppaa varten, joten esim. lisenssijäännösten yhdisteleminen uuden kaupan aikaansaamiseksi ei tule kysymykseen. Varsinaisten tuontilisenssien ohella on myös olemassa 3 kuukautta voimassaolevia "Autorisations d'importation", jotka oikeuttavat muutamien, tarkoin määriteltujen tavarain maahantuontiin ilman tullimenettelyä. Tällaisista tavaroista mainittakoon aikakauslehdet, kirjat, rohdokset j.n.e. Vastaavasti vientipuolella on alettu viennin edistämiseksi myöntää niinkään 3 kuukautta voimassaolevia "Engagements de Changes", jotka tulevat kysymykseen sellaisissa tapauksissa, joissa viennin arvo ei ylitä 200.000 frangia. Jos viennin arvo on alle 50.000 frangia, eikä tavara ole nimenomaan

vientikiellon alaista, ei vientilisenssiä tarvita. Virallinen Lehti "Journal Officiel de la République Française" julkaisee n. kaksi kertaa kuukaudessa luettelon vientikiellon alaisista tavaroista. Viejät saavat hyväkseen ja käyttöönsä 15% §-viennistä, 10% muusta viennistä ja 6% konsignaatiokaupoista. Näillä varoilla on viejällä mahdollisuus maksaa mm. provisionsa, mainoskulunsa, liikematkansa, messu- ja näytteilleasettamiskulunsa sekä tuoda maahan tärkeitä lisenssitavaroita. Näissä tapauksissa merkitään lisenssiin "Par le débit d'un compte E.F.A.C. (= Exportations, Frais, Accessoires).

Meille erikoisena ja vieraana piirteenä mainittakoon lisenssien domisiliointi, joka tarkoittaa lisenssin jättämistä pankkiin sen rekisteröimistä ja maksutoimiin ryhtymistä varten. Ranskan liikepankkien sodan jälkeen tapahtuneen kansallistamisen yhteydessä määriteltiin tarkalleen pankit, jotka ovat n.s. "intermediaires agréés" t.s. oikeutettuja itsenäisesti toimimaan ulkomaankauppankkeina ja mm. domisilioimaan lisenssejä. Anojan saatua lisenssin haltuunsa menee hän esittämään sen pankkiin - tavallisesti siihen, joka hoitaa hänen tilejään - pyytäen sen domisiliointia. Pankki avaa - tarkastettuaan onko kauppa n.s. "Marché officiel", "Marché libre" tai frangihyvityksin tapahtuva - n.s. "dossier domiciliation", leimaa lisenssin esim. "Importation domiciliée chez Cr.Lyonnais", jonka jälkeen vasta voidaan maksutoimiin ryhtyä joko remburssiavausten puitteissa tai muuten. Samalla toimitetaan domisilioidusta lisenssistä tarkistusluettelo "Office des Changes-ille" kuin myöskin jokaisesta valuuttaoperaatiosta mainitun lisenssin perusteella

Tällä tavalla lisenssin domisilioinut pankki valvoo sen käyttöä ja pitää valuuttaviranomaisia ajan tasalla.

Mainittakoon, että vain "fob"- tai "loco depart"-kaupat yleensä hyväksytään, muilla ehdoilla tentyihin kauppoihin on saatava "Office des Changes'in" erikoislupa.

On myöskin huomattava, että vain lisenssin domisilioinut pankki on oikeutettu myymään sen perusteella valuuttaa, joten esim. jos perimistehtävä sapuu johonkin muuhun pankkiin, on tämän heti lähetettävä se lisenssin domisilioineen pankin hoidettavaksi.

Tuonti- ja vientirembursseja avattiin päivittäin n. 100 kpl. vientipuolen ollessa voimakkaamman. Meillä aikoinaan käytännössä ollut, mutta jo vuosia sitten poistettu, n.s. mappisysteemi oli edelleen käytännössä, t.s. kaikki asiasta kertyvät asiapaperit säilytettiin kansiossa ("dossier") ja poistettiin jutun tultua loppuunhoidetuksi. Asiapaperien käsittelyn suhteen ei mielestäni ollut paljontaan meikäläisestä poikkeavaa havaittavissa - sensijaan saattoi asiain hoidosta yleensä huomata muutamia meille vieraita piirteitä, joista lyhyesti seuraavassa.

Kaikki vieraskieliset (siis ei ranskankieliset) kirjeet, sähköket j.n.e. saapuivat osastolle varustettuina joko kirjeessä tai sähkössä itsessään olevalla tai erilliseen liitteeseen tehdyllä käännöksellä. Käännöstyön suoritti kirjeenvaihto-osasto, jonka vahvuus oli noin 10 henkilöä. Näinollen ei asiaa hoitavan virkailijan kielitaitoa tarvinnut asettaa koetukselle. Vientiremburssien aviseeraukset toimitettiin asiakkaalle aina käännettyinä ranskaksi lukuunottamatta niitä kohtia, joiden kääntäminen olisi mahdollises-

ti aiheuttanut epätarkkuuksia, kuten esim. tavaraerittelyt j.n.e. (Meillähän tapahtuu aviseeraus aina täsmälleen sellaisena ja sillä kielellä, millä avauspyyntö on meille saapunut!)

Melkein kaikki mielipiteiden vaihto asiakkaiden kanssa käytiin kirjallisesti. Vain erikoisen tärkeissä ja kiireellisissä tapauksissa ja erikoispyynnöstä käytettiin puhelinta tai lähettiä ("porteur"). Hyvin helposti saatettiin asian hoito jättää seuraavaan päivään. Tämän vuoksi olisi meidän ehkä syytä toimenantoja ranskalaisiin pankkeihin annettaessa (oletan, että kaikissa pankeissa on suunnilleen samantapainen menettely!) erikoisesti syytä huomauttaa asian kiireellisyydestä (pyytää hoitamaan esim. puhelimitse perille saakka), muuten se hoidetaan säännönmukaisesti kirjallisesti ja vie useinkin luvattoman paljon aikaa. Sitäpaitsi yllämainitun käännöstyön vuoksi on aina syytä käyttää yksinomaan ranskaa kirjeenvaihtokielenä. Totesin muuten pariin otteeseen, että käännöstyön suorittajat eivät aina olleet asioista perillä, koska epätarkkuuksia esiintyi ja sain tilaisuuden hämmästyneelle virkailijalle asiasta huomauttaa.

Tässä yhteydessä lienee paikallaan huomauttaa, ettei toimeksiantoja olisi syytä jättää yleensä lauantaipäivisin hoidettaviksi, koska ne melkein aina - johtuen työajan lyhyydestä ja lauantaipäivän erikoistunnelmasta - melkein säännöllisesti siirretään maanantaiksi.

=====

"Service Documentaire'lla" hoidettiin myöskin n.s. Marchall-apuun ("Plan Marchall") liittyvät pankkitoimet. Johtuen siitä, ettei isännilläni näyttänyt olevan tietoa siitä, ettei Suomi ole mukana mainittua apua nauttivien maiden joukossa, onnistuin saamaan asiasta melko seikkaperäisen selostuksen, joka varmasti - asian oikean laidan ollessa tiedossa - olisi (sen totesin myöhemmin!) sivuutettu vain pelkällä maininnalla. Vaikka asian hoito ei suoranaisesti meitä liikutakaan, lienee joka tapauksessa lyhyt välähdys tässä yhteydessä paikallaan.

Kysymys siitä, onko Marchall-apu varsinaista apua vai jotain muuta, tuntui olevan ainakin Crédit Lyonnais'in virkailijoille melko epäselvä. Vahvimpana ilmeni käsitys, että Ranska joutuu myöhemmin muodossa tai toisessa maksamaan sen takaisin ja sen vuoksi ei yleensä tunnuttu olevan asiaan erikoisen mieltyneitä. Pankkiteknillisesti hoidettiin "Plan Marchall'iin" liittyvät maksutoimet samaan tapaan kuin meillä Kansainvälisen Pankin luottojen hoito tapahtuu, sillä erotuksella, että kaikilla ulkomaankauppaan oikeutetuilla pankeilla oli mahdollisuus sanottuja maksuja välittää. "Journal Officiel" ja "Moniteur Officiel du Commerce et de l'Industrie" julkaisevat luettelot Marchall-avun puitteissa tuotavista tavaroista ja halukkaat tuojat saavat neuvotella yksityiskohdista "L'Administration du Plan'in" kanssa. Tuontilisenssit anotaan tavallisessa järjestyksessä ja domisilioidaan. Maksu tapahtuu säännönmukaisesti reimbursseilla, joita voidaan avata useampien - kuitenkin tarkalleen määrättyjen - amerikkalaisten pankkien kautta. Suoria maksumääräyksiä voidaan käyttää vain niissä tapauksissa, jolloin amerikkalaisella myyjällä on haaraliike Ranskassa. Kaikis-

ta asiapapereista on myyjän lähetettävä kopiot Marchall-apua valvovalle Amerikan Lähetystön yhteydessä Pariisissa toimivalle elimelle. Pääasiallisimpina tuontitavaroina näyttivät olevan puuvilla, koneet jälleenrakentamista varten, kuten traktorit, raivauskoneet, maanviljelyskoneet j.n.e. Sivullista huomioitsijaa kuitenkin hieman ihmetytti, että myös lentokoneet ja niiden varaosat muodostivat erittäin huomattavan osan Ranskaan Marchall-avun puitteissa tuotavista jälleenrakennusta edistävistä tavaroista.

=====

Kotimaan ja ulkomaan perittävien hoito oli järjestetty suunnilleen samaan tapaan kuin meilläkin, joskin pankkiteknillisesti huomattavasti takaperoisemmin. Milloin tuontilisenssin voimassaoloaika oli päättynyt ennen perittävän saapumista pankkiin eikä toimenpiteisiin sen pidentämiseksi ollut ryhdytty, palautettiin perittävä ilman muuta toimenantajapankille asiasta vain lyhyesti ilmoittaen. Jos lisenssi oli domisilioitu jossain muussa pankissa kuin mihin perimistehtävä oli saapunut, siirrettiin perittävä ilman muuta lisenssin domisilioineen pankin hoidettavaksi. Maksujärjestely tapahtui asiakkaan pankissa olevaa tiliä veloittaen tai hyvittäen ja tekemällä ilmoitus "Office des Changes'ille". Mainittakoon, että perittävien section'illa asiapapereiden säilyttäminen yön yli kassakaapissa - kuten meillä on tapana - ei näyttänyt olevan lainkaan tärkeitä - asiaaohitavan virkailijan työpöydän laatikko oli siihentarkoitukseen aivan yhtä turvallinen paikka!

Osastolla, jonka nimenä oli "Affaires Speciales" hoidettiin mm. pankkigarantiat, remburssiluotot, kompensatiokaupoista johtuvat

pankkitoimet y.m. tavallisesta asiapaperikäsitteystä poikkeavat maksujärjestelyt. Tämä "section" oli mielestäni organisatorisesti kaikkein heikoimmin järjestetty kaikista "Service Documentaire'n" "section'eista". Paksut asiapaperidossier'it lepäsivät pitkin seinää kiertelevillä korkeilla hyllyillä nuoralla yhteensidottuina ja asiakkaan puhelimesta tiedustellessa juttunsa kohtaloa, kului säännöllisesti ainakin 15 minuuttia oikean dossier'in löytämiseen ja jutun vaiheiden tutkimiseen. Kun vihdoin oli päästy niin pitkälle, että asiakkaalle olisi voitu jotain kertoa hänen juttunsa kohtalosta, oli tämä tavallisesti jo odotukseen kyllästyneenä sulkenut puhelimen, jolloin olkapäätä kohauttaen sidottiin "dossier" jälleen huolellisesti nuoralla yhteen ja heitettiin hyllylle vilkkaan keskustelun esim. päivän polkupyöräkilpailuista jatkuessa.

Saapuessani "section'ille" ja ilmoittautuessani esimiehelle asetettiin eteeni pinkka äskenmainittuja "dossier'eja" kehoituksella koettaa niitä tutkimalla päästä selville section'illa hoidettavista asioista kenenkään senjälkeen yrittämättä vaivautua yksityiskohtia tarkemmin selostamaan. Tästä syystä jäi pakostakin käsitykseni tämän section'in toiminmasta verraten hämäräksi ja yksinomaan omiin havaintoihini perustuvaksi. Poislähtiessäni ja hyvästellessäni esimiestä kolmen päivän yksinajattelun jälkeen, hän erittäin kohteliaasti ja aito ranskalaiseen tapaan pyysi anteeksi, ettei hän ollut voinut paremmin puuttua opastukseeni, koska hänellä on niin tavattoman paljon työtä ja vähän henkilökuntaa, ryhtyen heti senjälkeen innokkaasti selostamaan virkatovereilleen edellisen illan mestaruussarjan jalkapallo-ottelun vaiheita.

Ylläkerrotusta huolimatta jäi mieleeni joitakin erikoispiir-

teitä, joista seuraavassa lyhyesti.

Kompensaatiokauppojen hoitamista varten toimii Pariisissa pankkien muodostama elin "Chambre de Compensation des Banquiers de Paris", jonka tehtävänä on neuvotellen ostajien ja myyjien kanssa valmistella kompensatiot aina siihen saakka, että maksujen järjestykseen voidaan ryhtyä. Laitoksella ei ole mitään taloudellista tarkoitusta, vaan toimii se yksinomaan asiain valmistelumielessä ja sen puoleen voivat pankit luottamuksella kääntyä joutuessaan hoitamaan kompensatiokauppoja ja halutessaan yksityiskohtaisia selvityksiä kulloinkin hoidettavanaan olevan asian vaiheista.

Luottorembursseissa vaaditaan konossementit aina kirjoitettaviksi pankin orderille ja tavaran saavuttua maahan annetaan huolintaliikkeelle määräys säilyttää tavara pankin lukuun varastossaan siksi, kunnes tuoja on suorittanut luottonsa pankille tai asian järjestelystä on muuten sovittu. Riippuen siitä, suorittaako luoton saaja maksun kokonaan tai osittain, antaa pankki delivery-ordereita joko koko tavaralle tai sen osalle.

Pankkitakuita saattoi havaita käytettävän erittäin laajasti ja mitä erilaisimmista aiheista. Paitsi vientiennakkotakuista, joihin myös jokseenkin säännöllisesti vaadittiin vastatakaus, olivat konossementtitakuut hyvin yleisiä, jonka lisäksi saatettiin antaa takuu melkeinpä minkä hyvänsä tuonnin yhteydessä vaadittavan asiapaperin puutteen vuoksi.

Aikarembursseissa esiintyvien ulkomailta eräytyvien vekselien erpäpäiväkirja oli mielestäni kaikkein tärkein ja huolellisimmin hoidettu kaikista Crédit Lyonnais'issa näkemistäni ja vaati mielestäni tässä yhteydessä erikoismaininnan.

=====

Toimintani päätyttyä "Service Documentaire'lla" oli minulla tilaisuus noin viikon aikana seurata työskentelyä "Service des Changes'illa" ja tutustua maan tämän hetken valuuttaoperaatioihin ja valuuttasäännöstelyn pankeille antamiin velvollisuuksiin.

Valuuttasäännöstelym puitteissa jaetaan valuutat kahteen pääryhmään, joiden käytöstä on erilaiset määräykset olemassa. "Marché libre" - n.s. vapaat valuutat -, joihin luetaan kuuluviksi USA:n dollarit, Kanadan dollarit, Sveitsin frangit, Belgian frangit ja Espanjan escudot, ovat sikäli erikoisia, että ulkomaankauppaan oikeutetut pankit (intermediaires agréés) voivat niitä ostaa ja myydä keskenään pörssissä vapaasti. Ilmoituksen mukaan mainittu vapaus on kuitenkin vain näennäinen, koska Banque de France yhteistoiminnassa "Office des Changes'in" kanssa valvoo tarkasti kaikkia yksityispankkien päivittäin suorittamia valuuttakauppoja. Todettuaan, että jokin yksityispankeista on saanut haltuunsa pörssissä enemmän valuuttoja kuin mitä mainitussa pankissa domisilioitujen lisenssien yhteismäärä edellyttää, tarttuu Banque de France heti asiain kulkuun ja vaatii liikamäärän luovutettavaksi. Näinollen siis liikepankeissa domisilioitujen lisenssien valuuttamäärät määräävät ne rajat, joiden puitteissa valuuttakauppaa "Marché libre'n" alaisilla valuutoilla voidaan käydä. Pörssissä ostettavien ja myytävien valuuttain kurssi vaihtelee hieman virallisen kurssin kahden puolen.

"Marché officiel" käsittää taas kaikkien niiden maiden valuutat, joiden kanssa Ranskalla on maksusopimukset. Näistä mainittakoon Länsi-Saksa, Hollanti, Italia, Ruotsi, Tanska, Norja, Tsekkoslovakia, Englanti, Meksiko j.n.e. Kaikkia näiden maiden valuuttoja ostetaan ja myydään vain Banque de France'n noteeraamiin kursseihin

ja sen ja "Office des Changes'in" tarkan valvonnan alla.

Sekä "Marché libre" että "Marché officiel" - sectioneilla on työ jaettu virkailijain kesken maittain. Virkailijat tekevät päivittäin merkinnät valuutan ostoista ja myynneistä omaan kirjaansa päättäen sen päivittäin ja antaen päivittäiset loppusummat esimiehelle yhdistelmäkirjaan tehtäviä merkintöjä varten. Nämä taas puolestaan päättävät omat yhdistelmänsä kuukausittain ja vertaavat kirjanpidon ilmoittamiin loppusummiin. Luonnollisesti päivittäisen luetteloinnin yhteydessä on jokaisesta valuuttaoperaatiosta tehty myös tarpeelliset tilisiirrot ja vaaditut ilmoitukset "Office des Changes'ille". Haarakonttorien suorittamista valuuttain ostoista ja myynneistä tehdään tarpeelliset tilisiirrot ja valuuttailmoitukset näiden ilmoittamien raporttien perusteella.

Kaikista valuutan ostoista ja myynneistä tekee vahvistusilmoitukset a.o. pankkien kesken section "Banque de la Place".

=====

Sen jälkeen kun allekirjoittanut oli vielä muutaman päivän aikana tutustunut Crédit Lyonnais'in kirjanpito-osastoon ulkomaita varten, jossa suurimpana ihmeenä mäytettiin uusia, (muuten meillä jo aikaisemmin käytännössä olleita) kirjanpitokoneita sekä yhden päivän aikana "Service Voyageur'iin" - matkailijapalveluun - oli alkuperäinen suunnitelmani pääpiirteissään käyty läpi. Yhteenvedon tekemistäni havannoista Crédit Lyonnais'issa säästän kertomukseni loppuun.

=====

Banque de France.

Lähtiessäni Crédit Lyonnais'ista ja ilmoittaessani siirtyväni joksikin ajaksi Banque de France'n hoiviin, ilmoitettiin minulle heti, että tulen menemään paljon organisatorisesti edistyneempään ja monessa suhteessa viimeaikoina uusittuun pankkilaitokseen. (Siis Crédit Lyonnais'in virkailijat olivat itsekin selvillä oman laitoksensa heikkouksista!) Tässä suhteessa en todella pettynytäkään, sillä jo heti pankin äskettäin valmistunut uudempi osa teki todella sisäntulijaan valoisan ja piristävän vaikutuksen. Vierailuani lyhydestä johtuen en tietenkään voinut kulkea pankin kaikkia osastoja läpi edes ylimalkaisesti ja senvuoksi tulee seuraava lyhyt esitykseni vain välähdyksittäin tuomaan esiin Banque de France'n muutamia erikoispiirteitä ja sen nykyistä asemaa Ranskan rahaelämän johdossa.

Banque de France'n johto jakautuu seuraavasti:

1. Gouverneur,
2. Conseille d'administration (15 jäsentä - vahvistaa talouspoliittisen yleissuunnan),
3. Secrétaire général (haarakonttorit, henkilökuntaa koskevat kysymykset),
4. Caisse générale:
 - a) Directeur de la fabrication des billets (setelinvalmistus),
 - b) Contrôleur général (pankin tila, kirjanpito, arkkitehtuuri j.n.e.),
 - c) Directeur général de titre (rahamarkkinakysymykset),
 - d) Directeur général de l'escompte,
 - e) Directeur général du Crédit (on pysyvällisenä jäsenenä Conseille National du Crédit'issä),
5. Direction de Service bancaires étrangers (ulkomaat).

Banque de France ei toimi vain pankkien pankkina, vaan harjoittaa luotonantoa myös yksityisille. Kaikilla on yhtäläinen oikeus

näissä asioissa kääntyä pankin puoleen. Erikoisen mielenkiintoinen on organisatio, jonka perusteella pankki pysyy ajan tasalla kulloinkin eri puolilla maata vallitsevasta taloudellisesta tilanteesta. Jokaisen haarakonttorin johtajan (konttoreita tällä hetkellä kaikkiaan 267) tulee kerran kuussa antaa pankin johtokunnalle katsaus taloudelliseen tilanteeseen oman pankkinsa piirissä. Katsauksessa käsitellään sadon kehittymistä, teollisuustuontannon kasvua tai vähenemistä, hintojen vaihtelua, palkkojen kehitystä eri työaloilla, luottojen kysyntää ja muutoksia aikaisempiin luottosuhteisiin j.n.e. ja lopuksi luodaan vielä katsaus poliittisen tilanteen kehitykseen. (Huomaamme, että Banque de France'n haarakonttorien johtajilla on verraten suuri vastuu tässä suhteessa!) Näiden raporttien perusteella laatii erikoisosasto pääkonttorissa yhteenvedon, joka esitellään johtokunnalle. Tämä voi taas puolestaan yhteenvedon perusteella tehdä johtopäätöksensä maassa vallitsevasta tilanteesta ja antaa pyydettäessä tietoja mm. maan hallitukselle. Kaikki nämä katsaukset ovat salaisia - niitä ei julkaista -, joten allekirjoittaneellakaan ei ollut tilaisuutta saada sellaista tuoduksi mukanaan, ainoastaan tilaisuus sellaiseen pikaisesti vilkaista.

Ennen sotaa lähetti pankki tällaiset tilannekatsaukset aina maan hallitukselle, nykyisin annetaan lausuntoja vain pyydettäessä. Sensijaan finanssiministeriössä toimiva, vähintään kerran kuussa Pariisissa kokoontuva elin, nimeltään "Conseille du Crédit", jossa ovat edustettuina pankit, virkamiehet, työläisten ammattijärjestöt, tuottajat j.n.e., saa Banque de France'n taloudellisen kuukausikatsauksen käytettäväkseen ja antaa lausuntonsa sen perusteella suuri-

suuntaisissa taloudellisissa kysymyksissä ministeriölle. (Talouspoliittinen suunnitteluneuvosto!). Tällä tavoin siis Banque de France suorittaa tärkeän valmistelutyön haarakonttoriensa antamien ilmoitusten perusteella.

Vuonna 1800 perustettu pankki on ollut ja edelleen on maansa raha- ja talouselämän keskuksena. Ennen vuotta 1945 se oli huomattavassa määrin menettänyt vaikutusvaltaansa suurten liikepankkien pyrkiessä kaikin mahdollisin keinoin sitä syrjäyttämään. Jotta etenkin koettujen sotavuosien mukanaantuoma epäjärjestys saataisiin poistetuksi, kansallistettiin 2.12.1945 annetulla lailla neljä Ranskan suurinta liikepankkia, nim. Crédit Lyonnais, Société Générale, Comptoir National d'Escompte de Paris ja Société Générale de Crédit Industriel et Commercial ja Banque de France sai tämän kautta jälleen rahaelämän ohjaket käsiinsä. Pankkien johtokuntiin määrättiin valtion edustaja, joka pitää yhteyttä Banque de France'ssa olevaan vastaavaan elimeen. Käytännölliseen pankkitoimintaan ei kansallistaminen millään tavoin vaikuttanut enempää yksityispankkien kuin Banque de France'nkaan suhteen.

Perustamisestaan lähtien on pankilla ollut yksinomainen setelinanto-oikeus, jota johtokunnan yksi jäsenistä valvoo. Mainittakoon, että liikkeessä oleva setelistö Banque de France'n tilan mukaan oli per 30.4.51 1.592.679.591.015 frangia. Mitä setelikantaan yleensä tulee oli se erittäinkin pienten setelien (5, 10, 20, 50 fr.) kohdalta meikäläisittäinkin arvostellen erittäin heikko.

Mitä erikoisesti luotonantoon tulee, oli se ennen kansallistamista täydellisen mielivallan varassa. Kerrottiin, että luotto-

asiat järjesteltiin yksityispankkien kautta useimmiten "aperitif'in" voimalla eikä Banque de France'lla ollut mitään mahdollisuutta asian kulkuun puuttua. Kansallistamislaki toi mukanaan täydellisen muutoksen tässä suhteessa - antoi Banque de France'lle mahdollisuuden hallita luottopolitiikkaa ja viime vuosina onkin saatu paljon tervehtymistä aikaan. Kiertokirjeillään liikepankeille antaa Banque de France ohjeensa luotonannosta ja todettuaan jonkin pankin ohjeita rikkoneen, on sillä mahdollisuus kieltää rikkoneelta pankilta luotonanto määrättyihin tarkoituksiin kokonaan. Luonnollisesti - näin kerrottiin - ei näissä asioissa mennä pikkumaisuuksiin, mutta annetuista pääohjeista pidetään tinkimättä kiinni.

=====

Ulkomaalaiseen vierailijaan suhtautuminen oli kuten olin jo Crédit Lyonnais'issa tottunut, erittäin ystävällinen ja ranskalaisen kohtelias. Virkailijain pankkiin ottaminen tapahtuu samojen periaatteiden mukaan kuin Crédit Lyonnais'issakin. Virkailijata-son kohottamisesta ja kehittamisestä huolehtii pankki erilaisten kurssien avulla ja vakinaiseksinimittämisen ehtona on peruskurssin suorittaminen, joka käsittää oppikurssin talouspolitiikassa, maantieteessä, matematiikassa, kirjanpidossa j.n.e. Sosiaalisten kysymysten hoitamista varten hyväksyy johtokunta erikoistalousarvion, jonka puitteissa virkailijain huolto ja heidän harrastuspiirinsä (urheiluseura, taidekerho, bridge-kerho, valokuvauskerho j.n.e.) saavat avustuksensa.

Banque de France'n virkailijat eivät ole varsinaisesti valtion viran- tai toimenhaltijoita, vaan on heidän palkkauksensa, eläke-,

ikäisiä-, y.m. etunsa järjestetty jo ennen kansallistamislakia säädetyllä ja edelleen voimassaolevalla palkkasäännöllä. Henkilökunnan vahvuus tällä hetkellä, haarakonttorit mukaanluettuina, on kaikkiaan n. 12000, joista vakinaisia miespuolisia n. 4500, vakinaisia naispuolisia n. 3500 ja loput ylimääräisiä tai tilapäisiä.

=====

Sen kokemuksen perusteella, mikä meillä jo vuosien yhteistoiminnan tuloksena ranskalaisten pankkien suhteen oli, saattoi jo ennakoita aavistaa, ettei meikäläinen stipendiaatti tulisi esim. pankkiteknillisessä mielessä suurestikaan uutta oppimaan. Tämän saatan näin jälkeenpäin matkavaikutelmiani punnitessani vahvistaa. Johtuen siitä, että pankit ovat valtavan suuria ja niiden tehtävät viime vuosina suuresti paisuneet, ei vuosikymmeniä vanha organisaatio paikattunakaan ole voinut kehitystä seurata. Tästä syystä vaikuttaa työskentely verraten epätasaisesti ja asiakaspalvelu hietaalta verrattuna meikäläiseen, jo suurelta osalta amerikkalaisen järjestelyn omaksuneeseen pankkiin. Teknillisten välineiden puute ja vanhanaikaisuus on pakottanut henkilökuntaa lisäämällä poistamaan puutteita, josta taasen on ollut seurauksena suuri tilanahtaus ja virkailijakunnan tason aleneminen esim. kielitaitoon ja yleissivistykseen nähden. Sitäpaitsi on huomioitava, että työnjako virkailijain kesken on yleensä liian jyrkkä, joten esim. asioita tuntevan virkailijan saaminen sairastuneen tilalle näytti olevan tavattoman vaikeaa. Positiivisena puolena on mainittava ennen muuta asiakaspalveluun syntynyt ranskalainen luonne, joka vaikuttaa jo luonnostaan edellämainittuja puutteita poistavana tekijänä. Sitäpaitsi näyttää pankkien pyrkimyksenä olevan virkailijainsa jatkokoulutusta tehostamalla ja heidän sosiaalisia olojansa parantamalla päästä parempiin työtuloksiin ja työtehoon. Riemullisinta on joka tapauksessa todeta, että me olemme tällä hetkellä ranskalaisista virkaveljistämme monessa suhteessa edellä, tämä tosin johtuen siitä, että me toimimme niin paljon pienemmissä puitteissa.

Suurena plus-puolena on allekirjoittaneella jäljellä se valtavasti näköaloja avartava näkemys, jollainen aina pienestä maasta suurmaailman pyörteisiin ja kuumaan elämäntahtiin pujahtaneelle jää mieleen.